

Egyéni tehetségtanácsadás

diákok és szülők részére

Esettanulmányok,

reflexiók

A 2018/19-es tanév elsődleges feladata volt, hogy a kollégákkal és a diákokkal sikerüljön megismertetni az érdeklődéstérkép készítésének módszerét, felhasználásának lehetőségeit. A tanév során sikerült a teljes 12.b osztállyal, és több általam tanított csoporttal kitölteni az érdeklődéstérkép tesztet. A novemberi Karriernapon a 11.c osztály egyik csoportja mérte fel az érdeklődését, akiknek ez nagy segítséget jelentett a fakultáció választás előtt. A továbbtanulás előtt álló végzős diákjaim elemzése sürgős feladatot jelentett. Öröm volt számomra hogy sokuknak megerősítést jelentett a kapott elemzés, vagy épp az önismeret fontosságára döbbsentette rá őket.

Jónéhány esetben írásban is elkészítettem az elemzést, amelyet természetesen meg is beszélünk az érintettekkel. Nagy örömmre szolgált, hogy a 9.-es informatika tagozatos tanítványaim közül sikerült felfedezni két tehetség-ígéretet is. Az egyikőjük kellő motivációval rendelkezve, már be is kapcsolódott a tehetséggondozó szakkör munkájába és kitartóan oldja meg a versenyfeladatokat. A magasabb évfolyamokon érdekes volt látni, hogy az informatika tehetséggondozásba bevont és az informatika-, vagy programozási versenyeken induló diákjaim érdeklődéstérképe visszaigazolta eddigi eredményeiket, és jelezte, hogy a logikai-matematikai és a téri vizuális képességterületekre adott magas pontszám sikereket jelenthet számukra az informatika kapcsán, persze csak akkor, ha hajlandók megfelelő energiát befektetni a képességeik kibontakoztatásába.

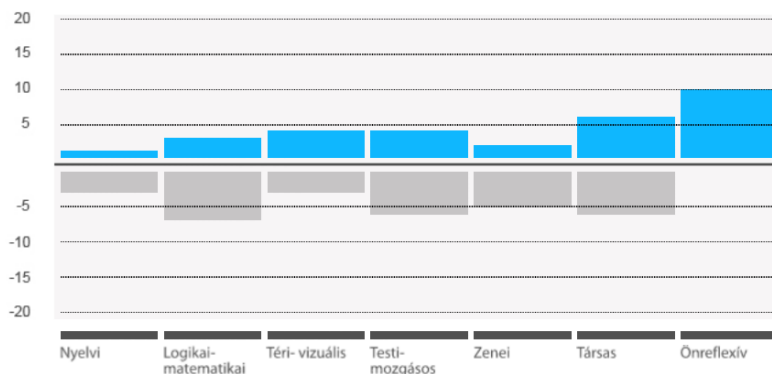
Némely esetben sikerült a fogadó órákon a szülőkkel is beszélgetni, akik hálásak voltak, hogy az iskolában foglalkozunk a tehetséggondozással és a gyerekek önismeretének fejlesztésével is.

Megelégedéssel tölt el, hogy több kolléga jelezte, hogy az osztályfőnöki munkája során hasznosítani szeretné az érdeklődéstérkép nyújtotta lehetőségeket. A következő időszak feladata, hogy a saját térképük elkészítése és elemzése kapcsán megosszam velük a kielemezésre vonatkozó ismereteimet.

Az alábbi három esettanulmány valós személyekkel készült, akik beleegyeztek a honlapon való közzétételbe is. A személyi jogok védelme érdekében azonban megváltoztattam a neveket, ill. a diákok által kért fantázianevet használtam.

Donát – az önreflexív jégbokis

A pályaválasztás előtt álló Donát nem mentette le az érdeklődéstérkép kitöltésekor adott választásait, így csak az eredmény grafikon állt rendelkezésemre a kiértékelés során. Ennél nagyobb kihívással szembesültem, amikor beszélgetni kezdtünk és elmondta, hogy teljesen tanácstalannak érzi magát, még mindig nem tudja, hol tanuljon tovább. A családban nem tudnak segíteni neki, se szüleinek munkája, se nővérének tanulmányai nem motiválják. Nincs semmi hobbjaja.

Arra kérdésemre, hogy mit csinál szabadidejében, csak azt válaszolta, hogy nem jár el sehova, telefonozik, és gondolkodik magában. Valóban, olyan „tipikus jó fiú”, aki nem okoz problémát a környezetének. A csendes, visszahúzó, intelligensen hallgató fiúnak szinte szavát se hallottam a két év alatt, amíg tanítottam. Semmilyen személyes információ nem volt róla.

Az érdeklődéstérkép egy motivált egyént jelzett, pozitív választásainak száma jóval 25 felett volt.

Az önreflexív érdeklődésiterületre adott 10-es pontszám visszaigazolta, hogy Donát számára valóban fontos az, hogy a saját belső gondolataival elmélyülten foglalkozzon.

Az, hogy emellett a társas kapcsolatokra adott 6 pont volt a következő legmagasabb érték, azt vetítette előre, hogy mégse magányos farkas, hanem fontosak számára az emberi kapcsolatok is. Feltűnő volt, hogy ugyanakkor -6 ponttal el is utasította ugyanezt az érdeklődési területet. (A szakmai tapasztalatok igazolják, hogy az egyszerre preferált és el is utasított területek mögött valami korábbi rossz tapasztalat rejtőzhet.)

Ha nem is ekkora mértékű, de hasonló ambivalens érdeklődést jelzett a grafikon a testi-mozgásos érdeklődési területen is. Elmondta, hogy óvodás korában beavaglott egy jégkorong sportegyesületbe, ahová a hét minden napján edzésre járt. Ennek a csapatsportnak a napi több órás tréningezése minden szabadidejét lekötötte, mellette a tanuláson kívül semmi másra nem maradt ideje. A csapattársakkal kezdetben jó viszonyban volt, később kisebb-nagyobb nézeteltérések miatt egy időre abba is hagyta az edzéseket, de az edző kérésére újra visszament a klubhoz. Mára azonban egy komoly vállsérülése miatt végleg abba kellett hagynia a sportolást. Jelenleg kétségbeesett, hogy mit kezdjen a továbbtanulással, hiszen a sportra tette fel az életét.

Általános iskolában kitűnő tanuló volt, de a válogatott csapat edzőtáborai és a versenyek miatt sokat hiányzott. A gimnáziumban is az edzések voltak fontosabbak a tanulásnál.

A logikai-matematikai terület -7 pontos elutasítása visszaigazolja számára, hogy korábban ugyan szerette a matematikát, de mostanra lemaradt a követelményektől, nem tudta rendesen pótolni a hiányosságait. Hasonló a helyzet a nyelvi területen is, bár kezdetben jó választásnak tűnt a nyelvi tagozat.

Hosszas beszélgetés és töprengés után oda jutott, hogy az idén nem egyetemi alapképzésre, hanem felsőfokú szakképzésre jelentkezik pénzügy és számvitel szakon. A szakmaismertető alapján szimpatikusnak tűnt számára, hogy a matematikával és az emberekkel foglalkozhat ugyan, de mégis megőrizheti belső függetlenségét, esélyt adva önmagának a felzárkózásra.

Úgy érzem megnyugodott, és bízik abban, ha kitartását és céltudatosságát a tanulásba fekteti be ezek után, akkor a két éves képzés után akár egyetemi szintre is folytathatja tanulmányait.

Kértem, hogy reflektáljon az érdeklődéstérképpel kapcsolatos beszélgetéseinkre. Azt mondta, hogy meglepő és furcsa volt számára, hogy a grafikonon mennyire megmutatta azt, amit őt jellemzi.

Számomra is tanulságos volt a Donáttal végzett elemző munka. Bízom abban, hogy valamennyire hozzásegítette őt a helyes önértékeléshez és lehetőséget mutatott számára arra, hogy ilyen „kilátástalannak” tűnő helyzetekből is van a jövőbe vezető kiút, ha elkezdünk foglalkozni a gyengének, elutasítottnak tűnő érdeklődési területeinkkel.

Lilla – a segítő

Lillát negyedik éve tanítom. Közvetlen, empátikus, segítőkész lánynak ismertem meg. Érzékeny, szókimondó, bátran kiáll a véleményéért, de nem bántóan képviseli a saját érdekeit. Mély érzésű, egyáltalán nem felszínes gondolkodású lány. Általános iskolában már volt alkalma egy pszichológussal beszélgetni, aki segítette önismeretének fejlődésében. Saját bevallása szerint ez olyan hatással volt rá, hogy baráti körében szívesen segít másoknak a kisebb-nagyobb problémák meghallgatásában, átbeszélésében. Barátságos stílusával könnyen teremt kapcsolatokat.

Lilla a kitöltés idején pályaválasztás előtt állt. Annyit tudott magáról, hogy olyan szakmát szeretne tanulni, ahol emberekkel foglalkozhat. A családsegítő és pedagógiai asszisztens OKJ képzést nézte ki magának. Azért kérte az érdeklődés-térkép kitöltését, mert érdekelt, milyen eredményt hoz ki számára a teszt.

Az érdeklődéstérképből az látszik, hogy erősen motivált, pozitív választásainak száma 27. Többrétű érdeklődéséből kimagaslik a társas és az önreflexív területre adott 8 ill. 9 pont.

A fejlesztendő területek 30 jelölést kaptak. Lillát nem lepte meg, hogy a matematikai-logikai területre -10 pontos jelölés jutott. Ez számára visszajelzése volt annak, hogy az informatika tagozaton eltöltött négy év nem motiválta a pályaválasztásában.

Az érdeklődéstérkép kiértékelésekor az a választ kapta, hogy a társas helyzetek által sokat fejlődhet, testhezálló lehet számára kisebb-nagyobb baráti csoportok szervezése, vezetése.

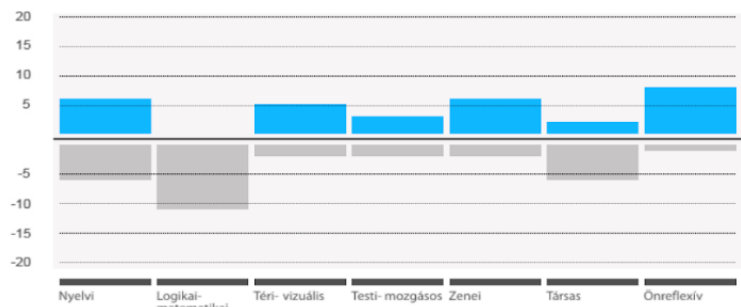
Mivel önismerete fejlett volt korábban is, nem okozott meglepetést számára az sem, hogy a belső életre vonatkozó képességterület 9 pontot kapott, hisz szeret elmélyülni, szereti a mély gondolatokat.

Ugyanakkor örömmel látta, hogy pályaeorientációs lehetőségként olyan területet ajánlott fel az érdeklődés mátrix, amelyen tanácsadással, „lelkizéssel” foglalkozhat.

Az érdeklődéstérkép kiértékelésére adott önreflexiója az volt, hogy pontos képet kapott önmagáról, úgy érzi visszaigazolta, megerősítette a döntéseit.

LunaFreya – „Indulj el egy úton...”

A lányt csak látásból ismertem, mivel nem tanítok az osztályában. Feltűnő volt, hogy rögtön azután, hogy a csoportjukkal kitöltöttük a tesztet, milyen türelmetlenül várta, hogy rákerüljön a sor a kiértékelésben. Szokatlan volt ez a lelkesedés, nem értettem az okát, bár a barátságos, nyitott lány már a bemutatkozáskor elárulta, hogy többirányú érdeklődési köréhez szeretne egy iránytűt kapni. Meglepő céltudatossággal közölte, hogy a fakultáció választás miatt szeretné látni érdeklődésének térképét. Kicsit jobban megismerve a szimpatikus, karakán lányt, világossá vált, hogy nem csak ez mozgatja kíváncsiságát.

LunaFreya 30 pozitív választása alapján erősen motiváltnak tekinthető. A grafikon heterogén, szórt érdeklődést mutat, amiből kimagaslik az önreflexív területre adott 9 pont, ami jelzi, hogy szeret elmélyülni, mély, a lelki élettel kapcsolatos gondolatokkal foglalkozni.

Nem sokkal marad el ettől a nyelvi és a zenei területekre eső 7-7 pontos jelölés. A nyelvi pontszám jól jelzi, hogy szívesen foglalkozik a nyelvtanulással, és úgy tűnik, helyén van a gimnázium idegen nyelvet heti sok órában tanuló osztályában. Emellett nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a nyelvi képességterületre ugyanakkora negatív választás is esett. Ez ambivalens érdeklődés jelez, amely mögött valamilyen kellemetlen élmény lapulhat, amin érdemes lenne elgondolkoznia.

A nyugalmat kedvelő lány szeret olvasni, rajzolni, dúdolgatni. Álmodásai gyakran irányulnak a jövője felé. Az érdeklődés-mátrix az erős önreflexív és a nyelvi érdeklődések metszéspontjában a pszichológiával és az irodalommal való tevékenységkört javasolta. LunaFreya szeme erre felcsillant, és mesélni kezdett. Már a beszélgetés közben feltűnt, hogy a 17 éves lány milyen komolyan, felnőttesen boncolgatja önmagát. Mennyire jártasnak és igényesnek tűnik a belső élet dolgaiban. Kiderült, hogy azért nem idegen számára ez a téma, mert édesanyja érdeklődése révén jártas a témában.

Az önreflexív belső életnek és a zenei tehetségterületnek kapcsolata a zeneterápia alkalmazását veti fel, míg a téri-vizuális terület a vizuális művészetek területén jelezhet sikeres tevékenységeket.

A négy kulcsszó: pszichológia, zeneterápia, művészetterápia, képzőművészet akár már elég is lett volna LunaFreya számára ahhoz, hogy hátradőljön, megvan, amit keresett, tudja, milyen tárgyakkal kell emelt szintű érettségit tennie.

Ugyanakkor nem elhanyagolható, hogy az elutasított területek is 30 jelölést kaptak. Meglepő volt, hogy a „nagyon nem jellemző” választásai szinte mind a matematikai-logikai területre estek. A -11 pontos jelölés azt mutatja, hogy itt valószínűleg alulteljesít, de nagy fejlődésre lehet számítani, ha foglalkozni kezd ezen elutasított oldal fejlesztésével.

A kiértékelő beszélgetésre LunaFreya az alábbi módon reagált.

LunaFreya önreflexiója:

Mindig is nagyon sok dolog érdekelt, persze képtelen voltam választani. Volt egy álmom, hogy táncos leszek, de ez számomra több nehézséget vetett fel az idő múlásával, mint kellett volna. Lassan világossá vált, hogy mást kell találnom magamnak, persze ez nem azt jelenti, hogy a tánccal többé nem foglalkozom, de majd annak is eljön az ideje.

Pszichológia szakban gondolkodtam, de egy anyukámmal történt beszélgetés után elbizonytalanodtam. Nem szeretnék csak azért erre a szakra jelentkezni, mert ő nem mehetett, pedig nagyon akart. A tánccal pontosan ugyanez volt a baj, ezért úgy gondoltam, hogy nagyon komolyan fontolóra kell vennem, mit szeretnék kezdeni önmagammal.

Amikor a tanárnő megmutatta ezt az érdeklődés tesztet, nagyon megörültem. Úgy éreztem, végre kaphatok egy kis iránymutatást ahhoz, hogy miképp rendszerezem érdeklődési köreimet, és megtudjam, melyik az, amelyikkel a leginkább hivatásszerűen foglalkoznom kellene.

Az eredményben voltak meglepő dolgok, de nem azért mert sosem nézném ki ezeket magamból. Épp ellenkezőleg, olyan dolgokat tudtam meg magammal kapcsolatban, amivel tisztában voltam ugyan, de nem foglalkoztam vele, vagy mert nem akartam, vagy nem éreztem úgy, hogy színvonalasan képes lennék rá.

A tanárnővel való beszélgetés során rájöttem, hogy semmit sem szabad mellőzni, ha az embert érdekli és foglalkoztatja, mert minden összefügg mindennel, és együtt alkot egy nagy egészet.

Úgy érzem, az elemző beszélgetés hatására némiképp sikerült egy irányba terelni magamat, és az érdeklődésemnek megfelelő célokat kitűzni magam elé. Bízom benne, hogy rátaláltam a számomra helyes útirányra.

Szerintem nem csak az elveszettebb embereknek, de azoknak is érdemes egy pillantást vetni erre az érdeklődéstérkép tesztre, akik pontosan tudják mit akarnak, mert sosem lehetünk elég biztosak benne, hogy jó irányba tartunk.

Budapest, 2019. június 13.

Karai Györgyné